

РОЗВИТОК НАУКОВО-ТЕХНОЛОГІЧНИХ ПАРКІВ ЯК ВАЖЛИВОГО ЕЛЕМЕНТУ ІНТЕГРАЦІЇ ОСВІТИ, НАУКИ І БІЗНЕСУ

© Янковець Т.М., 2015

Створення технопарків важливе з точки зору інтеграції освіти, науки і бізнесу. Завдяки розвитку науки підвищується рівень знань та якість освіти, яка базується на результатах наукових досліджень та розробок. Впровадження останніх дозволяє розвиватися як університетам і бізнесу, так і суспільству в цілому у інноваційному напрямі.

У рамках технопарку діють підприємства, які здійснюють реалізацію інноваційних проектів. Прибуток від виробництва та реалізації інноваційної продукції залишається у технопарку, що дає можливість спрямовувати його на реінвестування та подальший розвиток.

Одним із загальновідомих прикладів створення найуспішнішого технопарку у світі є Кремнієва долина у США на базі Стенфордського університету. Після Другої світової війни кількість студентів зросла, виникла потреба у додатковому фінансуванні [1]. За пропозицією професора Фредеріка Германа у довготривалу оренду під офісний парк було надано частину земель університету. Для вищого навчального закладу це допомогло вирішити дві проблеми: з одного боку, отримання додаткових коштів у вигляді земельної ренти; з іншого боку, працевлаштування випускників Стенфорду. Компанії-орендарі змогли використати лізингові інструменти. Крім того, вони отримали висококваліфікованих фахівців.

Сьогодні Кремнієвою долиною називають усю економічну зону від Сан Франціско до Сан Хосе штату Каліфорнія включно. Тут сконцентровано більше половини усього науково-технічного потенціалу США у сфері електроніки та обчислювальної техніки (розробка та виробництво комп'ютерів та їх комплектуючих, мікропроцесорів та програмного забезпечення, обладнання для мобільного зв'язку, біотехнології тощо). У долині розташовані всесвітньо відомі високотехнологічні компанії: Adobe Systems; Advanced Micro Devices (AMD); Apple; Cisco; Google; Hewlett-Packard; Intel; Yahoo!; Xerox та інші. Також у парку розташовані головні офіси та окремі підрозділи відомих ІТ-компаній: Asus; Facebook; IBM Almaden Research Center; Microsoft; Siemens; Sony та інші.

Для залучення високотехнологічних компаній та висококласних фахівців до Кремнієвої долини у свій час компаніям-дослідникам було запропоновано з метою мотивації їх до праці у цьому технопарку наступне: все, що буде там винайдено, залишиться інтелектуальною власністю винахідника; приміщення та обладнання, необхідні для роботи над науковим відкриттям, надаються державою в оренду на 20-30 років і більше [2]. Фактично компанії Кремнієвої долини володіють 10% усіх патентів, зареєстрованих у США. Кошти, які вкладаються в економіку країни зазначеними компаніями, становлять третину національних інвестицій [3, с. 62]. 40 % експорту Каліфорнії забезпечують компанії долини.

Багато країн світу навздогін США створюють або заявляють про намір створити власну «Кремнієву долину». Але необхідно враховувати, що виникнення та розвиток цього центру стали можливим завдяки концентрації провідних університетів світу, крупних міст на невеликій відстані, джерел фінансування нових компаній, а також середземноморському клімату. Останній чинник є важливим з точки зору забезпечення умов праці, тобто створення гарного настрою та бажання працювати саме там.

Якщо узагальнити світовий досвід, можливо виділити наступні об'єднуючі елементи у створенні та успішному розвитку технопарків:

- позитивний синергетичний ефект відбувається за рахунок поєднання політичної волі, наявності коштів, що будуть спрямовані на інвестування та висококваліфікованих фахівців;
- високий рівень спеціалізації досліджень та концентрації відповідних фахівців;
- науково-технологічні парки мають бути утворені на базі найкращих вищих навчальних закладів, які проводять якісні наукові дослідження, до яких активно залучають студентів;

– активна підтримка держави через застосування інструментів: оформлення прав інтелектуальної власності для компаній-учасників технопарку; пільгове оподаткування; надання державних гарантій приватним інвесторам; державне замовлення інноваційної продукції;

– кращі умови праці для залучення висококваліфікованих фахівців: висока оплата праці; наявність комунікацій, житла, творчої атмосфери; ізольованість місця та його віддаленість від великого міста; помірні ціни на нерухомість.

За останні роки у провідних країнах та у тих, що активно розвиваються технологічні парки стали однією з найбільш ефективних організаційно-економічних форм інтеграції науки і виробництва. Від їх створення і функціонування вииграють також регіони, оскільки з'являються нові робочі місця, можливості використання ресурсів місцевого призначення, покращується регіональна інфраструктура, зростає рівень доходів населення [3, с. 654; 4, с. 208].

За оцінками експертів, окупатися технопарки починають приблизно через 10 років після їх заснування. Тому важливого значення набувають інвестиції та джерела їх формування. Так, в Америці держава віддає перевагу фінансуванню конкретних програм спільної діяльності університетів та промислових компаній над наданням «загальних» субсидій університетам (більшість університетів США є приватними). Широко використовується спільне фінансування проектів державою і приватними компаніями на «паритетних» умовах 50 на 50. Основна частина фінансування технопарків у Європі відбувається за державні кошти. У Китаї велику зацікавленість у фінансуванні технопарків виявляють місцеві органи влади.

На сьогоднішній день в Україні крім відсутності державної підтримки у розвитку технопарків, до причин несприятливого зовнішнього оточення відносяться: обмежений попит на інноваційну продукцію всередині країни внаслідок низької платоспроможності споживачів; обмежені можливості фінансування інноваційних проектів; наявність конкуренції на внутрішніх ринках з боку західних фірм – розробників технологій, виробників і постачальників матеріалів, устаткування й технологій; прагнення західних замовників «задарма», тобто без власного інвестування комерціалізувати у власних інтересах наявний в Україні науковий потенціал.

Інноваційна інфраструктура сьогодні в Україні є нерозвинутою. Основною причиною цього, на наш погляд, є низький рівень інноваційної культури суспільства (зокрема, представників влади), у тому числі й інноваційної культури університетів та інших ВНЗ, тобто означена проблема має системний характер. Інноваційний розвиток держави залежить у першу чергу від людей, від їхнього сприйняття інновацій. Розвиток освіти, науки і бізнесу у поєднанні з підвищенням культурного рівня мешканців країни – це той пріоритет, який має бути визначальним для держави.

1. Громов Г. *История Кремниевой долины* : [Електронний ресурс] / Режим доступу: http://www.wdigest.ru/silicon_valley_history.htm.

2. Карпунь І.Н. *Мотивація і стимулювання інноваційної діяльності підприємства* / І.Н. Карпунь // *Вісник національного університету «Львівська політехніка». Збірник наукових праць*. – Львів. – 2008. – № 628. – С. 529-533.

3. Ревуцький С. *Основні передумови та загальні риси розвитку технологічних парків у високорозвинених країнах світу* / С. Ревуцький // *Теорія і практика інтелектуальної власності*. – № 1, 2009. – С. 61-68.

4. Зянько В.В. *Інноваційне підприємництво: сутність, механізми і форми розвитку* : [Монографія] / В.В. Зянько // *Вінниця: УНІВЕРСУМ-Вінниця*, 2008. – 397 с.